

ście (np. rozdz. 8 – literatura), wprowadzono też przypisy (rozdz. 10, 1-2). Autorzy niezależnie od tego, czy pochodzą z Polski, czy z emigracji, wskazują głównie na zasługi Polaków na emigracji, czasem nie omawiają okresu po 1945 r. Na przykład J. Serczyk w historiografii (XV-XX w.) nie podaje W. Rusińskiego, J. Topolskiego, H. Łowmiańskiego i jego uczniów, J. Bardacha⁷, A. Wyczańskiego, J. Tazbira, M. Boguckiej, J. A. Gierowskiego. K. Tatarkiewicz przyznaje, że trudniej jest autorowi ocenić osiągnięcia matematyków po 1945 r. „z braku perspektywy czasowej (s. 417). B. Orłowski również wymienia kilkaset nazwisk inżynierów i techników na obczyźnie od XIX w. Błędu tego nie ma np. w dziejach sportu (M. Szczerbiński), choć i tu pomija się mistrzów olimpijskich⁸.

Pracę kończą noty biograficzne autorów (L. Maik), selektywna bibliografia (J. Jasnowski) oraz indeks i biografie autorów.

Omawiane dzieło, świadectwo naszych zasług w Europie, może się stać również przewodnikiem dla zainteresowanych dziejami polskiej kultury i nauki, zwłaszcza po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

MARIA BARBARA TOPOLSKA
PAN Poznań

* * *

**Józef Dobosz, *Monarchia i możni wobec kościoła w Polsce do początku XIII w.*,
Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2002, ss. 542**

Problematyka fundacji książęcych i możnowładczych oraz początków klasztorów oraz organizacji kościelnej na ziemiach polskich była wielokrotnie poruszana w historiografii polskiej. Józef Dobosz podjął próbę odtworzenia relacji między monarchią a kościołem w Polsce od pojawienia się kościoła w państwie Mieszka do początku XIII w., zauważając, że istniejący dotychczas obraz kształtowania i rozwoju tych instytucji pokazuje je osobno. Cezurę końcową pracy uzasadnia stwierdzeniem, iż w Polsce zjawisko przewagi monarchy i możnych nad kościołem utrzymało się do początku XIII w., zaś podjęcie w czasach arcybiskupa Henryka Kietlicza reform gregoriańskich rozpoczęło uniezależnianie się od władzy świeckich. Praca podzielona została na trzy obszerne rozdziały, w których Autor w układzie chronologicznym

⁷ W indeksie Janusza (z innego rozdziału), zamiast Juliusza.

⁸ Np. R. Mauer-Różańska, strzelectwo w latach 1996 i 2000 oraz 3 złote medale Roberta Korzeniowskiego. *Wielka Encyklopedia PWN*, t. 17, 14, Warszawa 2003. Nasz medalista w Paryżu (1900) i Bazylei (1904), to nie Pytlasiewicz, ale Pytłasiński, podobnie Mariusz Załuski, zamiast Zaruski (s. 667).